

A world map where the landmasses are filled with a repeating pattern of the word "fingo" in a light yellow color. The text is oriented horizontally and follows the contours of the continents. The background is white.

Orpon hallituksen puolivälisarvio 2025

Arvioinnissa aiheet globaali kansalaisyhteiskuntapolitiikka, demokratia, kansallinen kehityspolitiikka ja globaali oikeudenmukaisuus

Keskeisimmät suositukset

- 1. Kehityspolitiikka on osa globaalia kokonaisturvallisuutta ja kokonaisvaltaista ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.** Tasavallan presidentti Alexander Stubbin sanoin: ["Globaalit haasteet ratkaistaan vain kansainvälisellä yhteistyöllä."](#) Tänä aikana kipeästi tarvittua turvallisuutta täytyy rakentaa kokonaisvaltaisesti globaalein tasavertaisin kumppanuuksin. Kehitysyhteistyö on Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon määrittelemää 'arvopohjaista realismia', jolla Suomi hankkii kumppanuuksia, rakentaa solidaarisuutta, saa jalansijaa uusille markkinoille ja vähentää painetta siirtolaisuuteen. Suomen ja EU:n läsnäolo on tärkeää alueilla, joissa eriarvoisuus ja ilmastonmuutoksen resurssikamppailut voivat eskaloitua konflikteiksi.
- 2. Pitkäjänteisyyden ja sääntöperusteisuuden edistäminen:** Pitkäjänteisyyden ja sääntöperusteisuuden varmistamiseksi kehityspolitiikan päämääränä tulee olla kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti köyhyyden poistaminen ja kestävä kehityksen vahvistaminen – myös tilanteessa, jossa kehityspolitiikassa tavoitellaan kakeselonteon mukaisesti kaupan ja kehityksen yhdistämistä.
- 3. OECD DAC –vertaisarvion suositusten toimeenpano:** Suomen tulee toimeenpanna OECD DAC:n [vertaisarvion](#) suositukset ennen seuraavaa vertaisarviota ja osoittaa näin tukensa sääntöperusteiselle järjestelmälle ja monenkeskiselle yhteistyölle. [Vertaisarvion aineistot](#).
- 4. Ulkoasianvaliokunnan kannan huomiointi selontekojen toimeenpanossa:** pitkäjänteisyyden ja parlamentaarisen hyväksynnän vuoksi ulkoasiainhallinnon tulee noudattaa kehityspolitiikkaa toimeenpannessaan UaV:n mietintöjä [UaVM 14/2024](#) vp ja [UaVM 15/2024 vp](#).
- 5. Kansalaisyhteiskunnan tilan systemaattinen puolustaminen:** Kansalaisyhteiskunnan tilan kaventumista tulee ulkopolitiikassa käsitellä systemaattisesti ja sen edellytyksiä on tuettava globaalisti.

Yleinen kehityspolitiikka:

Huolestuttava suunnanmuutos ja heikennetyt toimintaedellytykset edellyttävät katsetta pitkäjänteisyyteen

Myönteistä

- Kohtalainen **pitkäjänteisyys**
- **Kestävän kehityksen** näkyminen
- Uudistusote **kumppanuuksissa**
- Sitoutuminen kumppanimaiden **talouksien** vahvistamiseen
- Kehityspolitiikan vahva **EU-** painotus.

Parannettavaa

- Kehityspolitiikan **edellytysten** merkittävä heikennys
- **Kv-sitoumusten** heikko ohjaavuus
- Kyseenalainen **painotus**
- Epämääräisyys **kaupalla** tavoiteltavissa kehitysvaikutuksissa
- Kansainvälisten **kehitysrahoituksen** sitoumusten unohtaminen
- Kehitysrahoituksen **ehdollistaminen**
- Heikennykset **avoimuuteen**, kansalaisyhteiskunnan kuulemiseen ja kehitysviestintään

Suosituksia

- OECD DAC –**vertaisarvion** suositusten toimeenpano
- **Ulkoasianvaliokunnan kannan** huomiointi selontekojen toimeenpanossa
- **Pitkäjänteisyys** ja vastaaminen kehityspolitiikan kv-tarkoitukseen
- **Kestävän kehityksen** ja sääntöperusteisuuden tuen konkretisointi
- **Rahoitussuunnitelma**
- **LDC-maiden** tuen konkretisointi
- **Kauppapoliittisten** ODA:lla toteutettavien toimien kehitysvaikutusten varmistaminen
- **Kehitysviestinnän** ja globaalin kansalaiskasvatuksen vahvistaminen

Kansalaisyhteiskunta ja demokratia

Tilan kapeneminen edellyttäisi painokkaita, suunnitelmallisia toimia

Myönteistä

- Kansalaisyhteiskunnan **aseman** tunnistaminen ja asiantuntemuksen hyödyntäminen
- **Vähäiset leikkaukset kehitysjärjestöjen kokonaisrahoitukseen**
- **Osallistaminen** tietyiltä osin

Parannettavaa

- **Tavoitteellisuus:** huom. esimerkiksi nk. kansalaisyhteiskuntasuurlähettilään tehtävän lopettaminen
- **Tukimuotojen** kaventaminen: rauhantyö ja vvk-tuki
- **Osallistamisen** vähentäminen
- **Maaohjelmien** lopetus

Suosituksia

- Kansalaisyhteiskunnan tilan **systemaattinen** puolustaminen
- OECD DAC:n kansalaisyhteiskunnan osallistamisen **suositusten** toimeenpano:
- **Hallintovaatimusten** kohtuullisuus
- Kansalaisyhteiskunnan osallisuusmekanismi **Global Gatewayssa**
- Aktiivinen tuki [UNMute-kampanjalle](#)
- Globaalin oikeudenmukaisuuden **avustusten** turvaaminen

Globaali oikeudenmukaisuus

Suomella ja maailmalla ei ole varaa passiivisuuteen

Myönteistä

- **Sitoumusten** säilyttäminen
- **Kestävän kehityksen** huomiointi ulkopoliittika ohjaavissa selonteoissa
- Pitkäjänteisyys valtiovarainministerien **ilmastokoalitioon** osallistumisessa
- Kohtalainen sitoutuminen kehittyvien maiden **talouksien** ja veropohjan tukemiseen

Parannettavaa

- Kestämättömän suuri **materiaalijalanjälki**
- Globaali **Agenda 2030** – toimenpideohjelman toteutuksen riittämättömyys
- **Ilmastorahoituksen** kapeus ja suunnattomuus
- Riittämätön tuki kehittyville maille **biodiversiteetin** suojaamiseksi
- **Yritysvastuun** heikennykset

Suosituksia

Kestävän kehityksen **johdonmukaisuus** ja pitkäjänteisyys kansainvälisissä suhteissa

- Kansainvälisten instituutioiden **demokratisointi**
- Tuki kestävän kehityksen **rahavirroille**
- **Päästövähennystavoitteen** ohjaavuus
- Vahva ja reilu **yritysvastuusäätely**

Suomen **globaalien jalanjäljen** mittaaminen ja hallinta

- **Politiikkajohdonmukaisuus**
- **Ulkoisvaikutusten** mittaaminen ja hillintä
- Riittävä, reilu ja suunnitelmallinen **ilmastorahoitus**
- Riittävä, reilu ja suunnitelmallinen ja tuki **biodiversiteetin** suojelemiseksi.

Yleinen kehityspolitiikka: myönteistä

- **Kohtalainen pitkäjänteisyys:**
 - Hallitus pitää kiinni tietyistä Suomen ulko- ja kehityspolitiikan peruseriaatteista, kuten monenvälisestä ja sääntöihin perustuvasta lähestymistavasta.
 - Monien Suomen pitkäaikaisten painopisteiden edistämistä jatketaan – esimerkiksi koulutuksen, naisten ja tyttöjen oikeuksien, rauhanomaisten ja demokraattisten yhteiskuntien rakentamista kansalaisyhteiskunnan avulla.
- **Kestävän kehityksen näkyminen:** Utp- ja Kake-selonteissa Agenda 2030 on Suomen toimintaa velvoittava ja linjaava ohjenuora.
- **Uudistusote kumppanuuksissa:** Kake-selonteko kannustaa suomalaisia toimijoita etsimään uusia tapoja ja kumppanuuksia edistää kestävästä kehitystä kansainvälisesti
- **Sitoutuminen kumppanimaiden talouksien vahvistamiseen:** Hallitus on sitoutunut teollistumisen, kaupan ja investointien tukemiseen kehittyvissä maissa
- Kehityspolitiikassa on **vahva EU-painotus.**

Yleinen kehityspolitiikka: parannettavaa

- **Kehityspolitiikan edellytysten merkittävä heikennys:** noin viidennes varsinaisista kehitysyhteistyömäärärahoista on leikattu hallituskauden aikana.
- **Kv-sitoumusten heikko ohjaavuus:** Hallitusohjelmassa ja selonteoissa ei huomioida riittävästi Suomen kansainvälisiä sitoumuksia kestävän kehityksen ja ihmisoikeuksien osalta.
- **Kehityspolitiikan kyseenalainen painotus:** Kehityspolitiikka keskittyy pikemmin Suomen kaupallisten etujen tukemiseen kehittyvillä markkinoilla kuin köyhyyden poistamiseen ja eriarvoisuuden vähentämiseen.
- **Epämääräisyys kaupalla tavoiteltavissa kehitysvaikutuksissa:** Hallituksen kehityspolitiikka painottaa kauppapolitiikan ja kehityspolitiikan aiempaa vahvempaa kytköstä. Kake-selonteko ei täysin selvennä, mitä kauppaa tukeva kehitysyhteistyön rahoitus tulee olemaan ja miten sen tuloksellisuutta mitataan ilman tavoitteita.
- **Kansainvälisten kehitysrahoituksen sitoumusten unohtaminen:** Hallitus ei ole selkeästi sitoutunut kansainvälisiin kehitysrahoituksen tavoitteisiin kehitysyhteistyömäärärahojen ja LDC-maille kohdennettavan tuen tasoista. Hallituksen linjauksissa käytetään epämääräistä ilmaisua ” Suomi on historiallisesti ollut sitoutunut YK-suosituksen mukaiseen kehitysrahoituksen 0,7 prosentin BKTL-tasoon, vaikka tavoitteeseen ei ole päästy”. Hallituksella ole suunnitelmaa sitoumusten täyttämiseksi jollain aikavälillä.
- **Kehitysrahoituksen ehdollistaminen:** hallituksen ehdollistamislinja perustuu mm. kumppanimaan valmiuteen vastaanottaa kansalaisiaan (nk. palautussopimukset). Tämä ei ole linjassa kehitysyhteistyön periaatteiden kanssa.
- **Heikennykset avoimuuteen, kansalaisyhteiskunnan kuulemiseen ja kehitysviestintään.** Näiden myötä on tullut vaikeammaksi välittää tietoa kehitysyhteistyöstä.

Yleinen kehityspolitiikka: suosituksia

- **OECD DAC –vertaisarvion suositusten toimeenpano:** Suomen tulee toimeenpanna OECD DAC:n [vertaisarvion](#) suositukset ennen seuraavaa vertaisarviota ja osoittaa näin tukensa sääntöperusteiselle järjestelmälle ja monenkeskiselle yhteistyölle.
- **Ulkoasianvaliokunnan kannan huomiointi selonteojen toimeenpanossa:** pitkäjänteisyyden ja parlamentaarisen hyväksynnän vuoksi ulkoasiainhallinnon tulee noudattaa kehityspolitiikkaa toimeenpannessaan UaV:n mietintöjä [UaVM 14/2024](#) vp ja [UaVM 15/2024](#) vp.
- **Pitkäjänteisyys ja vastaaminen kehityspolitiikan kv-tarkoitukseen:** Pitkäjänteisyyden ja tarkoituksenmukaisuuden varmistamiseksi kehityspolitiikan päämääränä tulee olla kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti köyhyyden poistaminen, eriarvoisuuden vähentäminen sekä kestävä kehitys ja ihmisoikeuksien vahvistaminen – myös tilanteessa, jossa kehityspolitiikassa tavoitellaan kake-selonteon mukaisesti kaupan ja kehityksen yhdistämistä.
- **Kestävän kehityksen ja sääntöperusteisuuden tuen konkretisointi:** Sääntöperusteisuutta ja kestävä kehitystä sekä erityisesti ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, monenkeskisyyttä ja demokratiaa koskevien linjauksiin tulee liittää konkreettisia toimenpiteitä.
- **Rahoitussuunnitelma:** Hallituksen tulee laatia suunnitelma kansainvälisten kehitysrahoitus- ja ilmatorahoitussitoumusten täyttämiseksi vuoteen 2030 mennessä (0,7 %, 85 %, 0,2 %).
- **LDC-maiden tuen konkretisointi:** Ulkoasiainhallinnossa tulee **olisi hyödyllistä** järjestöjen tuella koota Suomen toimet, joilla tuetaan LDC-maita, jotta niiden riittävyttä, kehittämistä ja tarkoituksenmukaisuutta voidaan arvioida.
- **Kauppapoliittisten ODA:lla toteutettavien toimien kehitysvaikutusten varmistaminen:** ODA-rahoituksella tuettava kauppa- ja yritystoiminta tulee kytkeä kestävä kehityksen tavoitteisiin ja vähiten kehittyneitä maita tulee tukea pääsemään osaksi maailmankauppaa reilulla tavalla.
- **Kehitysviestinnän ja globaalien kansalaiskasvatuksen vahvistaminen**

Kansalaisyhteiskunta ja demokratia: myönteistä

- **Aseman tunnistaminen ja asiantuntemuksen hyödyntäminen:** Suomalaisten kansalaisjärjestöjen asiantuntemus ja kokemus kehitysyhteistyössä ja kumppanuuksissa kehittyvien maiden yhteiskuntien kanssa tunnustetaan. Ulko- ja kehityspolitiikkaa ohjaavissa selonteoissa järjestöjen roolia kuvataan tärkeäksi ja kasvavaksi.
- **Vähäiset leikkaukset kokonaisrahoitukseen:** Kehitysyhteistyön ohjelmaturkijärjestöiltä ei ole leikattu ja järjestöjen kehitysyhteistyön käyttösuunnitelmakohta on pidetty ennallaan. Tosin: pienempiä tukia on lopetettu. Järjestöjen osuutta kehitysrahoituksesta on kasvattanut leikkaukset muusta kehitysyhteistyöbudjetista.
- **Osallistaminen tietyiltä osin:** erityisesti järjestöjen osallistaminen mukaan OECD DACin vertaisarvioon ja Agenda 2030 VNR-arvioon.

Kansalaisyhteiskunta ja demokratia: parannettavaa

- **Kapea tavoitteellisuus ja nk. kansalaisyhteiskuntasuurlähettilään tehtävän lopettaminen:** toimet kansainvälisellä tasolla kansalaisyhteiskunnan aseman vahvistamiseksi ovat jääneet kapeiksi. Hallitus esimerkiksi perusti kautensa alussa perustettiin nk. kansalaisyhteiskuntasuurlähettilään tehtävän, mutta lakkautti ennen puoltavaliä tämän tehtävän – ennen kuin työ pääsi kunnolla käyntiin.
- **Tukimuotojen kaventaminen:** Globaaliin oikeudenmukaisuuteen liittyviä kansalaisjärjestöjen tukimuotoja on vähennetty, siten heikennetty kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä ja moninaisuutta. Tämä kaventaa demokratiaa.
 - Rauhantyön yleisavustuksen lakkauttaminen on johtanut rauhanjärjestöjen ahdinkoon
 - Viestintä- ja globaalikasvatuksen tuen avaamattomuus vähentää suomalaisten tietoa ko. aiheista
 - Ulko- ja turvallisuuspoliittinen tuen uudelleenkohdennus vähentää työtä sääntöperustaisen maailmanjärjestyksen puolesta
- **Osallistamisen vähentäminen:** Orpon hallitus on osallistanut kansalaisyhteiskunnan toimijoita poliittisten ja lakiesitysten sisällön kommentointiin edeltäjiään heikommin. Fingo julkaisi asiasta [kokemuksia ja dataa](#) osana kansalaisyhteiskunnan OECD DACin vertaisarviointiin tuottamaa aineistoa.
- **Maaohjelmien lopetus:** Kenian ja Mosambikin maaohjelmien päättäminen ja keskittyminen kaupalliseen yhteistyöhön vähentää tukea näiden maiden kansalaisyhteiskunnille, vaikka Suomen tuelle on edelleen vahva tarve.

Kansalaisyhteiskunta ja demokratia: suosituksia

- **Kansalaisyhteiskunnan tilan systemaattinen puolustaminen:** Kansalaisyhteiskunnan tilan kaventumista tulee ulkopolitiikassa käsitellä systemaattisesti ja sen edellytyksiä on tuettava globaalisti. Suomelta tarvitaan rohkeampia avauksia kansainvälisellä tasolla ja vuorovaikutuksen parantamista paikallisten kansalaisjärjestöjen kanssa.
- **OECD DAC:n kansalaisyhteiskunnan osallistamisen suositusten toimeenpano:** Ulkoministeriön ja kansalaisjärjestöjen tulee laatia suunnitelma, miten Suomi toimeenpanee OECD DACin suosituksia kansalaisyhteiskunnan osallistamisesta ("DAC Recommendation on Enabling Civil Society in Development Cooperation and Humanitarian Assistance")
- **Hallintovaatimusten kohtuullisuus:** esimerkiksi riskienhallintavaatimuksia kansalaisjärjestöille ja kehityskumppaneille ei tule lisätä avun ehdollistamisen vuoksi.
- **Kansalaisyhteiskunnan osallisuusmekanismi Global Gatewayssa** tulee säilyttää ja sitä tulee vahvistaa
- **Aktiivinen tuki [UNMute-kampanjalle](#):** globaalin kansalaisyhteiskuntakoalition kampanja edistää kansalaisyhteiskunnan osallisuutta YK:ssa
- **Globaalin oikeudenmukaisuuden avustusten turvaaminen:** Suomen hallitus on lopettanut euromääräisesti pienet (n. 3 milj. €) mutta merkitykseltään suuret kansalaisjärjestöjen viestintä- ja globaalikasvatustuet ja rauhantyön avustukset. Näitä tulee ensi sijassa jatkaa.

Globaali oikeudenmukaisuus: myönteistä

- **Sitoumusten säilyttäminen:** Suomen pitkäaikaiset sitoumukset ulko-, turvallisuus- ja kehityspoliittisiin prioriteettiteemoihin, kuten ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon, on säilytetty.
- **Kestävän kehityksen huomiointi ulkopoliittika ohjaavissa selonteoissa:** Vaikka hallitusohjelmassa Agenda 2030 -toimenpideohjelmalla ei mainita, kestävä kehitys on yleisesti ottaen otettu hyvin huomioon ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa ja osin kake-selonteossa.
- **Pitkäjänteisyys valtiovarainministerien ilmastokoalition osallistumisessa:** osallisuus jatkuu hallituksen vaihduttua.
- **Kohtalainen sitoutuminen kehittyvien maiden talouksien ja veropohjan tukemiseen:**
 - Hallitus osoittaa sitoutumisensa teollistumisen, kaupan ja investointien tukemiseen kehittyvissä maissa. Tämä tukee ko. maiden taloudellista kehitystä. Toiminnan EU-painotus merkitsee vaikuttavuutta, koska kauppapolitiikka on EU:n toimivallassa. Myönteistä on myös pyrkimys vivuttaa yksityistä rahoitusta kehitystarpeisiin - jos pyrkimykselle osoitetaan kestävä kehitystä tukevia tavoitteita ja toimenpiteitä.
 - Suomi on jatkanut Orpon hallituskaudella kehittyvien maiden veropohjan vahvistamista (Domestic Resource Mobilisation, DRM) siten, että tuki kanavoidaan pääasiassa suoraan afrikkalaisille toimijoille (kansallisille ja alueellisille).

Globaali oikeudenmukaisuus: parannettavaa

- **Kestämättömän suuri materiaalijalanjälki:** Suomella on EU:n keskiarvoa huomattavasti korkeampi materiaalijalanjälki asukasta kohti. Hallituksella ei ole selkeitä toimia globaalien jalanjäljen vähentämiseksi.
- **Globaali Agenda 2030 –toimenpideohjelman toteutuksen riittämättömyys:** Globaalisti kestävä kehityksen tavoitteista vain noin 17 % on edennyt riittävästi. Maiden välinen ja sisäinen eriarvoisuuden kasvu uhkaa ketään ei jätetä kehityksestä jälkeen –periaatteen toteutumista. Erityisesti kansalaisyhteiskunnan tila, tasa-arvo ja seksuaali- ja lisääntymisterveys ja oikeudet, kaikki Suomen prioriteetteja, ottavat globaalisti takapakkia.
- **Ilmastorahoituksen kapeus ja suunnattomuus:** Hallituksella ei ole suunnitelmaa uudesta ja lisäisestä ilmastorahoituksesta. Hallitusohjelmassa ei ole suoraa mainintaa Suomen kansainvälisestä ilmastorahoituksesta, vaikka ilmastotoimet mainittiin hallituksen kehityspolitiikan painopisteenä. Suomi ei ole täyttänyt EU:n ilmastorahoituksen vaatimuksia.
- **Riittämätön tuki kehittyville maille biodiversiteetin suojaamiseksi:** Suomen tuki kehittyville maille biodiversiteetin suojelemiseksi on paljon muita Pohjoismaita pienempi, vaikka ekologinen jalanjälki on lähes yhtä suuri.
- **Yritysvastuun heikennykset:** Hallitus heikensi EU:n yritysvastuulainsäädäntöä mm. vaatimalla tekstistä järjestöjen ryhmäkanneoikeuden poistoa. Heikennyksiä ajanut kanta yritysvastuulainsäädäntöön asettaa kyseenalaiseksi Suomen sitoutumisen ihmisoikeuksien sekä ilmasto- ja ympäristötoimien edistämiseen.

Globaali oikeudenmukaisuus: suosituksia

Kestävän kehityksen johdonmukaisuus ja pitkäjänteisyys kansainvälisissä suhteissa

- **Kansainvälisten instituutioiden demokratisointi**, mukaan lukien YK:n turvaneuvoston ja kv-rahoituslaitokset, on tärkeää kv-järjestelmän vaikuttavuuden ja oikeudenmukaisuuden vuoksi
- **Tuki kestävän kehityksen rahavirroille**: Kestävän kehityksen rahavirroista kehittyvien maiden osalta puuttuu [vähintään 4000 miljardia euroa vuosittain](#). Tämä saadaan koottua vain useista eri lähteistä, kuten kestävämmien korkomenojen purkamisesta, laittomien pääomavirtojen tilkitsemisestä, reilusta kansainvälisestä kaupasta, YK:n alaisesta veroyhteistyöstä. [FFD4-konferenssi](#) on olennainen näytön paikka kv-yhteisölle.
- **Päästövähennystavoitteen ohjaavuus**: Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi Suomen kansainvälisten taloussuhteiden tulee olla yhteensopivia nopeiden, kattavien ja oikeudenmukaisten päästövähennysten kanssa.
- **Vahva ja reilu yritysvastuusäätely**: Suomen tulee kehittää vahvaa yritysvastuusäätelyä EU-tasolla ja kansallisesti.

Suomen globaalin jalanjäljen mittaaminen ja hallinta

- **Politiikkajohdonmukaisuus**: Kestävän kehityksen sosiaaliset, ekologiset, kulttuurilliset ja taloudelliset ulottuvuudet huomioiva politiikkajohdonmukaisuuden on oltava pitkäjänteisesti päätöksenteon keskiössä. Osaamista erityisesti valtionhallinnassa on kehitettävä tämän mukaisesti.
- **Ulkoisvaikutusten mittaaminen ja hillintä**: Suomen kehityksen ulkoisten vaikutusten mittaamista tulee kehittää ja negatiivisia vaikutuksia tarkoituksenmukaisesti hillitä
- Vastuunkanto kehittyville maille kuuluvasta **ilmastorahoituksesta ja tuesta biodiversiteetin** suojelemiseksi.